

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2019/36

Karar Sayısı:2021/15

Karar Tarihi:4/3/2021

R.G. Tarih-Sayısı:3/6/2021-31500

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Engin ALTAY, Özgür ÖZEL, Engin ÖZKOÇ ile birlikte 140 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 18/1/2019 tarihli ve 7163 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un;

A. 2. maddesiyle 14/7/2004 tarihli ve 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun'un başlığı ile birlikte değiştirilen 6. maddesinin;

1. İkinci fıkrasının;

a. Birinci cümlesinde yer alan "...Bakanlık tarafından..." ve "...Bakanlık temsilcisi..." ibarelerinin,

b. İkinci cümlesinin,

2. Üçüncü fıkrasının,

3. Dördüncü fıkrasının;

a. İkinci cümlesinde yer alan "...Bakanlık onayı ile..." ibaresinin,

b. Dördüncü cümlesinde yer alan "...Bakanlığın onayına..." ibaresinin,

4. Altıncı fıkrasının birinci cümlesinin,

B. 3. maddesiyle 5224 sayılı Kanun'un değiştirilen 7. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan "...Bakanlıkça..." ibaresinin,

C. 8. maddesiyle 5224 sayılı Kanun'un başlığı ile birlikte değiştirilen 13. maddesinin;

1. Birinci fıkrasında yer alan "...mahallin mülki idare amiri..." ibaresinin,

2. Dokuzuncu fıkrasının,

Anayasa'nın 2., 6., 13., 26., 27. ve 64. maddelerine aykırılığını ileri sürerek iptallerine ve yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talebidir.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

Kanun'un iptali talep edilen kuralların da yer aldığı;

1. 2. maddesiyle 5224 sayılı Kanun'un başlığı ile birlikte değiştirilen 6. maddesi şöyledir:

"Destekleme kurulları ve Komisyon

Madde 6- (Başlığı ile Birlikte Değişik: 18/1/2019-7163/2 md.)

Proje geliştirme, ilk uzun metrajlı kurgu film yapım, uzun metrajlı sinema film yapım, ortak yapım, senaryo ve diyalog yazım, animasyon film yapım, kısa film yapım, belgesel film yapım, çekim sonrası, dağıtım ve tanıtım ile yerli film gösterim destek türlerinde yapılan başvuruları değerlendirmek ve desteklenecek olanları belirlemek üzere ihtisas alanlarına göre sayısı dördü geçmemek üzere destekleme kurulları oluşturulur.

*Destekleme kurulları, ilgili alan meslek birlikleri tarafından belirlenecek dört sektör temsilcisi ile yapımcı, yönetmen, senaryo ve diyalog yazarı, oyuncu, sinema salonu işletmecileri, film dağıtımcıları, yayıncı kurum veya kuruluş temsilcileri ve üniversitelerin sinema alanında eğitim veren bölümlerinde görev yapan öğretim üyeleri arasından **Bakanlık tarafından** belirlenecek üç üye ve bir **Bakanlık temsilcisi** olmak üzere sekiz üyeden oluşur. **Bakanlık temsilcisi kurulun başkanıdır.***

Destekleme kurullarının meslek birlikleri tarafından belirlenecek üyelerinin, Bakanlığın talep tarihinden itibaren on beş gün içinde bildirilmemesi halinde bu üyeler meslek birlikleri üyeleri arasından Bakanlıkça seçilir.

*Destekleme kurulları en az beş üyenin katılımı ile toplanır ve en az beş üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Destekleme kurullarının kararları **Bakanlık onayı ile** yürürlük kazanır. Onaylanmayan kararlar yeniden değerlendirilmek üzere destekleme kurullarına iade edilir. Destekleme kurullarının son kararı **Bakanlığın onayına** tekrar sunulur, bu durumda da onaylanmayan kararlar geçersiz sayılır.*

Destekleme kurullarında görev yapan üyelere, yılda dört toplantıdan fazla olmamak üzere her toplantı günü için (5300) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutar üzerinden Bakanlık bütçesinden toplantı ücreti ödenir. Destekleme kurulları ve Komisyon üyelerinin toplantılara ilişkin yol ve konaklama giderleri Bakanlıkça karşılanır.

Dizi film ile yabancı film yapım destek türlerinde yapılan başvuruları değerlendirmek ve desteklenecek olanları belirlemek üzere; Bakan Yardımcısı, Sinema Genel Müdürü, Tanıtma Genel Müdürü, Dışişleri Bakanlığı Yurtdışı Tanıtım ve Kültürel İşler Genel Müdürü, ilgili alan meslek birlikleri tarafından önerilen sektör temsilcileri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek iki üye, film yapımcıları, dağıtımcıları ve yayıncı kurum veya kuruluş temsilcileri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek iki üye olmak üzere sekiz üyeden oluşan Dizi ve Yabancı Filmleri Destekleme Komisyonu oluşturulur. Bakan Yardımcısı Komisyonun başkanıdır. Komisyon en az beş üyenin katılımı ile toplanır ve en az beş üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır.

Destekleme kurullarının ve Komisyonun kuruluşu, üyelerin görev süreleri ile çalışma usul ve esasları Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

2. 3. maddesiyle 5224 sayılı Kanun'un değiştirilen 7. maddesi şöyledir:

“Madde 7- (Değişik: 18/1/2019-7163/3 md.)

Ülke içinde üretilen veya ithal edilen sinema filmlerinin, ticari dolaşıma veya gösterime sunulmasından önce değerlendirilmesi ve sınıflandırılması yapılır. Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler, ticari dolaşıma ve gösterime sunulamaz.

Değerlendirme ve sınıflandırması yapılmamış olan sinema filmleri; festival, özel gösterim ve benzeri kültürel ve sanatsal etkinliklerde ancak 18+ yaş işareti ile gösterilir. Daha önce

***Bakanlıkça** değerlendirme ve sınıflandırması yapılan filmler, ilgili etkinliklerde aldıkları işaret ve ibarelere uygun olarak gösterilir. Söz konusu etkinliklerde gösterimi yapılacak olan filmlerin taşımaları gereken işaret ve ibarelerin her türlü tanıtım ve gösterim alanında kullanılması zorunludur.”*

3. 8. maddesiyle 5224 sayılı Kanun’un başlığı ile birlikte değiştirilen 13. maddesi şöyledir:

“İşaret ve ibarelerin kullanılmaması ve denetim

Madde 13- (Başlığı ile Birlikte Değişik: 18/1/2019-7163/8 md.)

*Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmaması, zorunlu tutulan işaret ve ibarelerin değerlendirme ve sınıflandırma sonrasında her türlü tanıtım ve gösterim alanında ve taşıyıcı materyal üzerinde kullanılmaması veya yanıltıcı şekilde kullanılması halinde **mahallin mülki idare amiri** tarafından filmlerin gösterim ve dağıtımı, işaret ve ibareler kullanılıncaya kadar durdurulur ve ilgililer hakkında bu maddede öngörülen idari para cezaları uygulanır.*

Sinema filmi öncesinde gösterilen reklamların süresi en fazla on dakikadır. Fragman gösterim süresi en az üç, en fazla beş dakikadır. Kamu spotları ve sosyal sorumluluk projelerine ilişkin gösterimler belirtilen sürelerle dahil edilmez. Sinema filmi gösterim arası on beş dakikayı aşamaz.

Sinema salonu işletmecileri, filmin yapımcısı ve varsa dağıtımıcısı ile yapılacak sözleşme ile belirlenecek indirimli bilet fiyatlandırmaları hariç olmak üzere sinema biletini içeren abonelik, promosyon, kampanya ve toplu satış faaliyetleri gerçekleştiremez.

Sinema salon işletmecileri, sinema filmi bileti ile birlikte başka bir ürünün satışını aynı anda yapamaz.

Sinema salonu işletmecileri, film gösterimleri ile ilgili bilgileri Bakanlığa iletmek üzere Bakanlıkça belirlenen donanım ve yazılımı işler halde bulundurmakla yükümlüdür. Yapılan denetimlerde belirlenen eksiklerin giderilmesi için sinema salonu işletmecilerine altmış gün süre verilir.

Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak;

a) Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uymayan, zorunlu tutulduğu halde gerekli işaret ve ibareleri kullanmayan veya yanıltıcı şekilde kullanan film yapımcısına yirmi bin Türk lirası,

b) Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmayan filmlerin dağıtımını yapanlara yirmi bin Türk lirası,

c) Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmayan filmlerin gösterimini yapanlar ile gerekli işaret ve ibareleri kullanmadan veya yanıltıcı şekilde kullanarak film gösterimi yapanlara elli bin Türk lirası,

d) Gösterim ve tanıtım alanlarında gerekli işaret ve ibareleri kullanmadan etkinlik düzenleyenlere film başına yirmi bin Türk lirası,

e) Reklam, fragman ve film arası sürelerine uymadan gösterim yapan sinema salonu işletmecilerine salon başına elli bin Türk lirası,

f) Üçüncü ve dördüncü fıkra hükümlerine aykırı hareket eden sinema salonu işletmecilerine işletmenin sahibi olduğu salon başına elli bin Türk lirası,

g) Beşinci fıkrada yer alan yükümlülüğü yerine getirmeyen sinema salonu işletmecilerine salon başına elli bin Türk lirası,

idari para cezası verilir.

Bu maddede öngörülen idari para cezaları mahallin mülki idare amiri tarafından verilir. İdari para cezaları, tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir. İdari para cezasının ödenmiş olması yükümlülükleri ortadan kaldırmaz.

Bu Kanun kapsamında, denetimleri gerçekleştirmek üzere mahallin mülki idare amirlerince denetim komisyonları kurulur.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Burhan ÜSTÜN, Engin Yıldırım, Serdar ÖZGÜLDÜR, Recep KÖMÜRCÜ, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL, Yusuf Şevki HAKYEMEZ ve Yıldız SEFERİNOĞLU'nun katılımlarıyla 10/4/2019 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine, yürürlüğü durdurma talebinin esas inceleme aşamasında karara bağlanmasına OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Hilmi Can TURAN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu kanun hükümleri, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ile bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Kanun'un 2. Maddesiyle 5224 Sayılı Kanun'un Başlığı ile Birlikte Değiştirilen 6. Maddesinin İkinci Fıkrasının Birinci Cümlesinde Yer Alan "...Bakanlık tarafından..." ve "...Bakanlık temsilcisi..." İbarelerinin, İkinci Cümlesinin, Üçüncü Fıkrasının, Dördüncü Fıkrasının İkinci Cümlesinde Yer Alan "... Bakanlık onayı ile..." ve Dördüncü Cümlesinde Yer Alan "...Bakanlığın onayına..." İbareleri ile Altıncı Fıkrasının Birinci Cümlesinin İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

3. 5224 sayılı Kanun'un 6. maddesine konu destekleme kurulları; proje geliştirme, ilk uzun metrajlı kurgu film yapım, uzun metrajlı sinema filmi yapım, ortak yapım, senaryo ve diyalog yazım, animasyon film yapım, kısa film yapım, belgesel film yapım, çekim sonrası, dağıtım ve tanıtım ile yerli film gösterim destek türlerinde yapılan başvuruları değerlendirmektedir.

4. Anılan maddenin ikinci fıkrasının birinci cümlesinde film destek başvurularını değerlendirme ve sonuçlandırma yetkisine sahip destekleme kurullarının üye oluşumu düzenlenmiştir. Buna göre destekleme kurulları sekiz üyeden oluşmaktadır. Bunlardan dört üye

ilgili alan meslek birlikleri tarafından; üç üyesi ise yapımcı, yönetmen, senaryo ve diyalog yazarı, oyuncu, sinema salonu işletmecileri, film dağıtımcıları, yayıncı kurum veya kuruluş temsilcileri ve üniversitelerin sinema alanında eğitim veren bölümlerinde görev yapan öğretim üyeleri arasından Kültür ve Turizm Bakanlığı (Bakanlık) tarafından belirlenmektedir. Kalan bir üye de Bakanlık temsilcisidir. Anılan fıkranın ikinci cümlesi uyarınca Bakanlık temsilcisi kurulun başkanıdır. Fıkranın birinci cümlesinde yer alan “...*Bakanlık tarafından...*” ve “...*Bakanlık temsilcisi...*” ibareleri ile ikinci cümlesi dava konusu kuralları oluşturmaktadır.

5. Maddenin dava konusu üçüncü fıkrasına göre destekleme kurullarının meslek birlikleri tarafından belirlenecek üyelerinin Bakanlığın talep tarihinden itibaren on beş gün içinde bildirilmemesi hâlinde üyeler, meslek birlikleri üyeleri arasından Bakanlıkça seçilecektir.

6. Dördüncü fıkrada, destekleme kurullarının toplantı ve karar yeter sayısı ile kararların yürürlük kazanması düzenlenmiştir. Buna göre destekleme kurulları en az beş üyenin katılımı ile toplanır ve en az beş üyenin aynı yöndeki oyuyla karar alır. Anılan fıkranın ikinci cümlesi uyarınca destekleme kurullarının kararları Bakanlık onayı ile yürürlük kazanır. Onaylanmayan kararlar yeniden değerlendirilmek üzere destekleme kurullarına iade edilir. Dördüncü cümlede de destekleme kurullarının son kararının Bakanlığın onayına tekrar sunulacağı, bu durumda da onaylanmayan kararların geçersiz sayılacağı öngörülmüştür. Söz konusu fıkranın ikinci cümlesinde yer alan “... *Bakanlık onayı ile...*” ve dördüncü cümlesinde yer alan “...*Bakanlığın onayına...*” ibareleri dava konusu diğer kuralları oluşturmaktadır.

7. Anılan hükümler uyarınca destekleme kurulları, ilgili filmin değerlendirilmesi ve sınıflandırması hakkında yetkili olmayıp sadece yapılan destek başvurularını değerlendirme hususunda yetkilidir. Destekleme kurullarının destek başvuruları hakkında vermiş olduğu kararların yürürlük kazanması için Bakanlığın onayı zorunludur. Bakanlık destekleme kurulu kararlarını onaylama, geri gönderme ve reddetme yetkilerine sahiptir. Destek başvurusunu değerlendirme yetkisi ise destekleme kurullarına aittir.

8. Dava konusu bir diğer kural olan altıncı fıkranın birinci cümlesi uyarınca dizi film ve yabancı film destek türlerine yapılan başvuruları değerlendirmek ve desteklenecek olanları belirlemek üzere Dizi ve Yabancı Filmleri Destekleme Komisyonu (komisyon) adı altında ayrı bir komisyon oluşturulmuştur. Anılan cümleye göre söz konusu komisyon kültür ve turizm bakan yardımcısı (bakan yardımcısı), sinema genel müdürü, tanıtma genel müdürü, dışişleri bakanlığı yurtdışı tanıtım ve kültürel işler genel müdürü, ilgili alan meslek birlikleri tarafından önerilen sektör temsilcileri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek iki üye; film yapımcıları, dağıtımcıları ve yayıncı kurum veya kuruluş temsilcileri arasından Bakanlık tarafından belirlenecek iki üye olmak üzere sekiz üyeden oluşur.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

9. Dava dilekçesinde özetle; destekleme kurullarının yapısı ile alınan kararların bağımsızlığının sinema ve film sektörünün bağımsızlığıyla doğrudan ilişkili olduğu, destekleme kurullarının üç üyesinin Bakanlık tarafından belirlenmesinin Bakanlık temsilcisinin hem kurul üyesi hem de kurul başkanı olmasının ve destekleme kurulu kararlarının Bakanlık onayı ile yürürlüğe girmesinin destekleme kurullarının bağımsızlığıyla bağdaşmadığı, destekleme kurullarının meslek birlikleri tarafından belirlenecek üyelerinin talep tarihinden itibaren on beş gün içinde bildirilmemesi hâlinde bu üyelerin meslek birlikleri üyeleri arasından Bakanlıkça seçilecek olmasının kurulların tüm üyelerinin Bakanlık tarafından belirlenmesi sonucunu doğuracağı, Dizi ve Yabancı Filmleri Destekleme Komisyonunun dört üyesinin de Bakanlık tarafından belirlenmesinin, komisyonun Bakanlığın kontrolünde olmasına neden olacağı, anılan

komisyonun ve destekleme kurullarının Bakanlık kontrolüne bırakılmasının iktidarın onaylayacağı eserlerin oluşturulmasına, sanatçı ve yapımcılar üzerinde otosansüre neden olacağı belirtilerek kurulların Anayasa'nın 2., 6., 13., 26., 27. ve 64. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

10. Anayasa'nın 64. maddesinde "*Devlet, sanat faaliyetlerini ve sanatçıyı korur. Sanat eserlerinin ve sanatçının korunması, değerlendirilmesi ve sanat sevgisinin yayılması için gereken tedbirleri alır*" hükmü yer almaktadır.

11. Sinema filmleri, kısa filmler, belgeseller, animasyon filmler ve dizi filmleri sanat faaliyetlerinin birer parçasıdır ve bu sanat eserlerinin desteklenmesi devletin sanatın ve sanatçının korunması şeklindeki pozitif yükümlülüğü kapsamında olup bu yükümlülük gereği devlet, sanatçının faaliyetlerini gerçekleştirebilmesi, sanat eserlerinin ve sanatçının korunması ve sanat sevgisinin toplumda yayılması için birtakım tedbirler alabilir. Bu tedbirlerden biri de sinema sektörüne yapılan desteklerdir.

12. 5224 sayılı Kanun'un 1. maddesinde Kanun'un amacının bireyin ve toplumun sinema sanatı ürünlerinden verimli bir biçimde yararlanılabilmesi ve sinema sanatının sunduğu imkânlardan yararlanılarak çağdaş ve etkin bir kültürel iletişim ortamının yaratılması için sinema sektörünün eğitim, yatırım, girişim, yapım, dağıtım ve gösterim alanlarında geliştirilmesi ve güçlendirilmesi ile sinema filmlerinin değerlendirilmesi ve sınıflandırılmasını, bu alanda yerli ve yabancı yatırım ve girişimlerin desteklenmesini sağlamak olduğu belirtilmiştir.

13. Kurallara konu destek, ekonomik nitelikte olup devlet tarafından sinema sektörüne Kanun'un 8. maddesinin üçüncü fıkrasına göre geri ödemesiz olarak yapılan mali yardımdır.

14. Sinema sektörünün desteklenmesiyle sanatın ve sanatçının korunduğu, sanatın teşvik edildiği hususunda bir şüphe yoktur. Özellikle bu desteğin maddi olarak yapılması ve mali kaynakların sınırlı oluşu dikkate alındığında destek başvurularını değerlendirmek ve sonuçlandırmak üzere bir kurulun veya komisyonun oluşturulması suretiyle bu değerlendirmenin belirli bir düzene bağlanmasının ve sağlıklı işleminin amaçlandığı anlaşılmaktadır.

15. Anılan Kanun'un 6. maddesi ile 15/10/2019 tarihli ve 30919 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Sinema Sektörünün Desteklenmesi Hakkında Yönetmelik'in 10. maddesi uyarınca ihtisas alanlarına göre kurulmuş destekleme kurulları ve komisyon; destek başvurularını bütçe imkânları dâhilinde projenin özgünlüğü, kültürel, sanatsal ve estetik açıdan niteliksel değer taşıması, ülkemizin ve millî kültürümüzün tanıtımına katkısı, ulusal ve uluslararası dolaşım potansiyeli, insan onuruna ve Anayasa'da öngörülen ilkelere aykırılık teşkil etmemesi gibi ölçütler kullanarak değerlendirmekte ve almış olduğu kararları Bakanlık onayına sunmaktadır.

16. Yasama yetkisinin genelliği çerçevesinde kuruluş tesis etme, özerkliğin kapsamını, görev ve yetkileri ile işlevlerini belirleme konularında kanun koyucunun anayasal sınırlar içinde takdir yetkisi bulunmaktadır. Bu çerçevede sanatın ve sanatçının korunması kapsamında alınacak tedbirler ile bu tedbirlerin usul ve esasları hakkında öngörülmüş anayasal bir kuralın bulunmadığı gözetildiğinde destekleme kurulları ve komisyonun oluşumu ile üyelerinin seçimine ilişkin usul ve esasların belirlenmesinin kanun koyucunun anılan takdir yetkisi kapsamında olduğu anlaşılmaktadır.

17. Kanun'un 6. maddesi uyarınca destekleme kurulları ile komisyonun oluşumunda Bakanlığın önemli bir rol üstlendiği, Bakanlık temsilcisinin kurulun başkanı olduğu kurul ve

komisyon kararlarının ancak Bakanlık onayı ile yürürlüğe gireceği, Bakanlık tarafından onaylanmayan kararların geçersiz sayılacağı değerlendirildiğinde kanun koyucunun sinema ve dizi filmleri destek başvurularını değerlendirme ve karara bağlama yetkisini Bakanlığa tanıdığı açıktır.

18. Bu itibarla kanun koyucu, destekleme kurulları ile komisyonu kamu tüzel kişiliğini haiz, mali ve idari özerkliğe sahip bir kurul olarak takdir etmemiş olup mali bütçesi Bakanlıkça karşılanan ve Bakanlık bünyesinde yer alan bir alt kurul şeklinde yapılandırmıştır.

19. Dava konusu kurullarla destekleme kurulları ile komisyon üyelerinin ne şekilde ve kimler arasından seçileceği, kurul ve komisyon kararlarının nasıl yürürlüğe gireceği açıkça öngörülme suretiyle bu konularda Bakanlığa tanınan yetkinin çerçevesi çizilmiş ve genel ilkeler ortaya konmuştur. Kanun koyucunun belirlediği bu ilkelere göre Bakanlık, destekleme kurullarına ve komisyona üye belirleyebilecek; kurul veya komisyon kararlarını onaylayacak veya reddedecektir. Dava konusu kurulların devlete yüklenen pozitif yükümlülüklerin etkili ve düzenli bir şekilde yerine getirilmesi için Bakanlığa kanun koyucu tarafından tanınan bir yetki olduğu açık olup bu itibarla kurulların Anayasa'nın 64. maddesiyle devlete yüklenen yükümlülükler kapsamında olmadığı veya bu yükümlülüklerle bağdaşmadığı söylenemez.

20. Açıklanan nedenlerle kurullar Anayasa'nın 64. maddesine aykırı değildir. İptal taleplerinin reddi gerekir.

Kurulların Anayasa'nın 2. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüş ise de bu bağlamda belirtilen hususların Anayasa'nın 64. maddesi yönünden yapılan değerlendirmeler kapsamında ele alınmış olması nedeniyle Anayasa'nın 2. maddesi yönünden ayrıca bir inceleme yapılmasına gerek görülmemiştir.

Kurulların Anayasa'nın 6., 13., 26. ve 27. maddeleriyle ilgileri görülmemiştir.

B. Kanun'un 3. Maddesiyle 5224 Sayılı Kanun'un Değiştirilen 7. Maddesinin İkinci Fıkrasının İkinci Cümlesinde Yer Alan "...Bakanlıkça..." İbaresinin İncelenmesi

1. Anlam ve Kapsam

21. 5224 sayılı Kanun'un 7. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesine göre daha önce Bakanlıkça değerlendirmesi ve sınıflandırması yapılan filmler ilgili etkinliklerde aldıkları işaret ve ibarelere uygun olarak gösterilir. Anılan cümlede yer alan "...Bakanlıkça..." ibaresi dava konusu kuralı oluşturmaktadır. Söz konusu etkinliklerde gösterimi yapılacak olan filmlerin taşınması gereken işaret ve ibarelerin her türlü tanıtım ve gösterim alanında kullanılması zorunludur.

22. Anılan Kanun'un 3. maddesinin (f) bendinde değerlendirme ve sınıflandırma; ülke içinde üretilen veya ithal edilen sinema filmlerinin ticari dolaşıma veya gösterime sunulmadan önce gösterim ve iletim biçimleri dikkate alınarak kamu düzeni, genel ahlak ile küçüklerin ve gençlerin ruh sağlığının korunması, insan onuruna uygunluk ve Anayasa'da öngörülen diğer ilkeler doğrultusunda denetlenmesi, değerlendirilmesi ve sınıflandırılması olarak tanımlanmıştır.

23. Bakanlığın filmleri değerlendirme ve sınıflandırma yetkisi Kanun'un 4. maddesinin birinci fıkrasında düzenlenmiştir. Bu maddeye göre sinema filmlerinin değerlendirilmesi ve sınıflandırılması, Bakanlık bünyesinde oluşturulan Değerlendirme ve Sınıflandırma Kurulunca yapılmaktadır. Bu kurulun oluşumu ve çalışma usulüne ilişkin temel ilkeler Kanun'un anılan maddesinde belirlenmiş olup sinema filmlerinin ve fragmanların değerlendirilmesi ve sınıflandırılmasına ilişkin diğer usul ve esaslar 22/10/2019 tarihli ve 30926 sayılı Resmî

Gazete’de yayımlanan Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’te düzenlenmiştir.

24. Kanun’un 7. maddesinin birinci fıkrasına göre ülke içinde üretilen veya ithal edilen sinema filmlerinin ticari dolaşıma veya gösterime sunulmasından önce değerlendirilmesi ve sınıflandırılması bu kurulca yapılmaktadır. Değerlendirme ve sınıflandırma sonucunda uygun bulunmayan filmler ticari dolaşıma ve gösterime sunulamaz.

2. İptal Talebinin Gerekçesi

25. Dava dilekçesinde özetle; daha önce Bakanlıkça değerlendirme ve sınıflandırması yapılan filmlerin ilgili etkinliklerde aldığı işaret ve ibarelere uygun olarak gösterilmesine ilişkin zorunlulukla Bakanlığın izin vermediği, onaylamadığı eserin ticari dolaşımının ve gösteriminin engellenebileceği, bu durumun sanatçıları Bakanlığın onaylayacağı eserleri yapmaya yönlendirmesine ve sinema filmlerinin Bakanlık iznine tabi kılınmasına neden olduğu belirtilerek kuralın Anayasa’nın 13., 26., 27. ve 64. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

3. Anayasa’ya Aykırılık Sorunu

26. Anayasa’nın 26. maddesinin birinci fıkrasında “*Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmî makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar.*” hükmüne yer verilmek suretiyle ifade özgürlüğü güvence altına alınmıştır.

27. İfade özgürlüğü yalnızca düşünce ve kanaatlerin içeriğini değil iletilme biçimlerini de koruma altına almaktadır. Nitekim Anayasa’nın anılan maddesinde ifade özgürlüğünün kullanımında başvurulabilecek araçlar “*söz, yazı, resim veya başka yollar*” olarak ifade edilmiş ve “*başka yollar*” ifadesiyle her türlü ifade aracının anayasal koruma altında olduğu gösterilmiştir. Maddenin birinci fıkrasının son cümlesinde bu fıkra hükmünün radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayınların izin sistemine bağlanmasına engel olmadığı ifade edilerek sinema yayınlarının da 26. maddenin koruması altında olduğu belirtilmiştir.

28. Anayasa’nın 27. maddesinde de herkesin bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve bu alanlarda her türlü araştırma hakkına sahip olduğu hükme bağlanmıştır.

29. Dava konusu kuralın daha önce Bakanlıkça değerlendirme ve sınıflandırması yapılan filmlerin ilgili etkinliklerde aldığı işaret ve ibarelere uygun olarak gösterilmesini öngörmek suretiyle filmlerin izleyici kitlesini belirleyici bir etkisi vardır. Bu itibarla kural, ifade ve sanat özgürlüklerini sınırlamaktadır.

30. İfade ve sanat özgürlüklerine sınırlama getirilirken Anayasa’nın temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin genel kuralları düzenleyen 13. maddesinin gözönünde bulundurulması gerekmektedir.

31. Anayasa’nın 13. maddesinde “*Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.*” denilmektedir. Buna göre ifade ve sanat özgürlüklerine getirilen sınırlamanın kanunla yapılması, Anayasa’da öngörülen sınırlama sebebine, demokratik toplum düzeninin gereklerine ve ölçülülük ilkesine uygun olması gerekir.

32. Bu kapsamda ifade ve sanat özgürlüklerini sınırlamaya yönelik bir kanuni düzenlemenin şeklen var olması yeterli olmayıp yasal kuralların keyfiliğe izin vermeyecek şekilde belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir düzenlemeler niteliğinde olması gerekir.

33. Esasen temel hak ve özgürlükleri sınırlayan kanunun bu niteliklere sahip olması Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye alınan hukuk devleti ilkesinin de bir gereğidir. Hukuk devletinde kanuni düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi gerekir. Kanunda bulunması gereken bu nitelikler hukuki güvenliğin sağlanması bakımından da zorunludur. Zira bu ilke hukuk normlarının öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerinde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar (AYM, E.2015/41, K.2017/98, 4/5/2017, §§ 153, 154). Dolayısıyla Anayasa'nın 13. maddesinde sınırlama ölçütü olarak belirtilen kanunilik, Anayasa'nın 2. maddesinde güvenceye alınan hukuk devleti ilkesi ışığında yorumlanmalıdır.

34. Dava konusu kuralda Bakanlıkça değerlendirme ve sınıflandırması yapılan filmlerin ilgili etkinliklerde aldığı işaret ve ibarelere uygun olarak gösterilme yükümlülüğünün herhangi bir tereddüde yer vermeyecek biçimde açık ve net olarak düzenlendiği, bu değerlendirme ve sınıflandırmanın usul ve esaslarının da 5224 sayılı Kanun'un 3. maddesinin (f) bendi ile 4. maddesinde belirlendiği gözetildiğinde kuralın belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir nitelikte olduğu ve bu yönüyle kanunilik şartını taşıdığı anlaşılmaktadır.

35. Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasında ifade özgürlüğünün millî güvenlik, kamu düzeni ve güvenliği, Cumhuriyet'in temel nitelikleri ve devletin ülkesi ve milleti ile bölünmez bütünlüğünün korunması, suçların önlenmesi, suçluların cezalandırılması, devlet sırrı olarak usulünce belirtilmiş bilgilerin açıklanması, başkalarının şöhret veya haklarının, özel ve aile hayatlarının yahut kanunun öngördüğü meslek sırlarının korunması veya yargılama görevinin gereğine uygun olarak yerine getirilmesi amaçlarıyla sınırlanabileceği düzenlenmiştir. Anayasa'nın 27. maddesinde özel sınırlama sebeplerine yer verilmeyen sanat özgürlüğünün de Anayasa'da güvence altına alınan diğer temel hak ve özgürlüklerin korunması veya Anayasa'nın diğer maddelerinde devlete bir görev olarak yüklenen ödevler nedeniyle sınırlandırılması mümkündür (AYM, E.2013/95, K.2014/176, 13/11/2014; AYM, E.2014/177, K.2015/49, 14/5/2015).

36. Anayasa'nın 41. maddesinde "*Aile, Türk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır./ Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilâtı kurar./ Her çocuk, korunma ve bakımdan yararlanma, yüksek yararına açıkça aykırı olmadıkça, ana ve babasıyla kişisel ve doğrudan ilişki kurma ve sürdürme hakkına sahiptir./ Devlet, her türlü istismara ve şiddete karşı çocukları koruyucu tedbirleri alır.*" denilmek suretiyle aile ve çocukların korunması devletin yükümlülükleri arasında sayılmıştır.

37. Anılan Kanun'un 3. maddesinin (f) bendinde yer alan değerlendirme ve sınıflandırmanın tanımı gözetildiğinde daha önce Bakanlıkça değerlendirme ve sınıflandırması yapılan filmlerin ilgili etkinliklerde aldığı işaret ve ibarelere uygun olarak gösterilmesini öngören dava konusu kuralın kamu düzeni ile aile ve çocukların korunması maksadıyla düzenlendiği anlaşılmaktadır. Bu yönüyle kuralın anayasal açıdan meşru bir sınırlama amacına sahip olduğu sonucuna varılmaktadır.

38. Anayasa'nın 13. maddesi uyarınca ifade özgürlüğü hakkına getirilen sınırlamaların demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olması bir başka ifadeyle demokratik toplumda zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması gerekir. Buna göre dava konusu kural ile ulaşılmak istenen kamu düzeni ile aile ve çocukların korunması biçimindeki amaç doğrultusunda daha önce Bakanlıkça değerlendirme ve sınıflandırması yapılan filmlerin ilgili etkinliklerde aldığı işaret ve ibarelere uygun olarak gösterilmesi zorunluluğu şeklinde getirilen sınırlamanın demokratik toplumda zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılamaya yönelik olmadığı söylenemez.

39. Anayasa'nın 13. maddesinde güvence altına alınan *ölçülülük ilkesi* elverişlilik, gereklilik ve orantılılık olmak üzere üç alt ilkeden oluşmaktadır. *Elverişlilik* öngörülen sınırlamanın ulaşılmak istenen amacı gerçekleştirmeye elverişli olmasını, *gereklilik* ulaşılmak istenen amaç bakımından sınırlamanın zorunlu olmasını diğer bir ifadeyle aynı amaca daha hafif bir sınırlama ile ulaşılmamasının mümkün olmamasını, *orantılılık* ise hakka getirilen sınırlama ile ulaşılmak istenen amaç arasında makul bir dengenin gözetilmesi gerekliliğini ifade etmektedir. Bu itibarla kuralla ifade ve sanat özgürlüklerine getirilen sınırlamanın kamu düzeni ile aile ve çocukların korunması amaçlarına dönük olması ve demokratik toplum düzeninin gereklerine aykırılık teşkil etmemesi yeterli olmayıp ayrıca ölçülü olması gerekir.

40. Değerlendirmesi ve sınıflandırılması Bakanlıkça yapılan sinema filmlerinin ilgili etkinliklerde almış olduğu işaret ve ibarelere uygun gösterilme zorunluluğunun eserin barındırdığı unsurların izlenmeden öngörülmesine ve böylece hitap edilen izleyici kitlesinin önceden bilinmesine imkân tanımak suretiyle kamu düzeni ile ailenin ve çocukların korunması amacına ulaşılmaması bakımından elverişli ve gerekli olmadığı söylenemez.

41. Sinema filmlerinin değerlendirilmesi ve sınıflandırılması faaliyetinin kamu düzeni, genel ahlak ile küçüklerin ve gençlerin ruh sağlığının korunması, insan onuruna uygunluk ve Anayasa'da öngörülen diğer ilkeler doğrultusunda yapıldığı, değerlendirilmesi ve sınıflandırılması yapılan filmlerin aldığı işaret ve ibarelere uygun olmak kaydıyla ilgili etkinliklerde gösterilmesinin mümkün olduğu gözönünde bulundurulduğunda kuralla hedeflenen kamu yararı ile ifade ve sanat özgürlüklerine ilişkin kişisel yarar arasında makul dengenin de gözetildiği ve kuralın orantısız bir sınırlamaya neden olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

42. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 13., 26. ve 27. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 64. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

C. Kanun'un 8. Maddesiyle 5224 Sayılı Kanun'un Başlığı ile Birlikte Değiştirilen 13. Maddesinin Birinci Fıkrasında Yer Alan "... mahallin mülki idare amiri..." İbaresinin Birinci Fıkrasının İncelenmesi

1. 5224 Sayılı Kanun'un Başlığı ile Birlikte Değiştirilen 13. Maddesinin Birinci Fıkrasında Yer Alan "... mahallin mülki idare amiri..." İbaresinin

a. İptal Talebinin Gerekçesi

43. Dava dilekçesinden özetle; dava konusu kuralla mahallin mülki idare amirine, değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmaması, zorunlu tutulan işaret ve ibarelerin tanıtım ve gösterim alanında kullanılmaması durumlarında filmlerin gösterim ve dağıtımını işaret ve ibareler kullanılıncaya kadar durdurma ve ilgililer hakkında idari para cezası uygulama yetkisinin tanındığı, filmlerin gösteriminin ve dağıtımının durdurulmasının ilgili sektör için en ağır yaptırım olduğu, hiç kimsenin veya organın kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet

yetkisini kullanamayacağı, bu durumun radyo, televizyon, sinema veya benzeri yollarla yapılan yayımların izin sistemine bağlanmasını mümkün kılan anayasal hüküm kapsamında da değerlendirilemeyeceği belirtilerek kuralın Anayasa'nın 6., 13. ve 26. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

b. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

44. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 27. maddesi yönünden de incelenmiştir.

45. 5224 sayılı Kanun'un 13. maddesinin birinci fıkrasında değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmaması, zorunlu tutulan işaret ve ibarelerin değerlendirme ve sınıflandırma sonrasında her türlü tanıtım ve gösterim alanında ve taşıyıcı materyal üzerinde kullanılmaması veya yanıltıcı şekilde kullanılması hâlinde mahallin mülki idare amiri tarafından filmlerin gösterim ve dağıtımının işaret ve ibareler kullanılıncaya kadar durdurulacağı ve ilgililer hakkında bu maddede öngörülen idari para cezalarının uygulanacağı hükme bağlanmış olup anılan fıkra da yer alan "...mahallin mülki idare amiri..." dava konusu kuralı oluşturmaktadır.

46. Kuralla, mahallin mülki idare amirine tanınan sinema filmlerinin dağıtımı ile gösteriminin geçici olarak durdurulması ve idari para cezası uygulanması yetkilerinin ifade ve sanat özgürlüklerini sınırladığı açıktır.

47. Anılan Kanun'un dava konusu kuralın da yer aldığı 13. maddesinde hangi şart ve durumlarda, ne zamana kadar ve kim tarafından filmlerin gösterim ve dağıtımının durdurulabileceğinin, kimlere, hangi fiilleri nedeniyle ne kadar idari para cezasının uygulanacağını herhangi bir tereddüde yer vermeyecek biçimde açık ve net olarak düzenlendiği gözetildiğinde kuralın belirli, ulaşılabilir ve öngörülebilir nitelikte olduğu, bu yönüyle kanunilik şartını taşıdığı anlaşılmaktadır.

48. Anılan Kanun'un 3. maddesinin (f) bendine göre değerlendirme ve sınıflandırmanın filmlerin kamu düzeni, genel ahlak ile küçüklerin ve gençlerin ruh sağlığının korunması, insan onuruna uygunluk ve Anayasa'da öngörülen diğer ilkeler doğrultusunda denetlenmesi, değerlendirilmesi ve sınıflandırılması faaliyeti olduğu gözetildiğinde değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmaması, zorunlu tutulan işaret ve ibarelerin değerlendirme ve sınıflandırma sonrasında her türlü tanıtım ve gösterim alanında ve taşıyıcı materyal üzerinde kullanılmaması veya yanıltıcı şekilde kullanılması hâlinde mahallin mülki idare amiri tarafından filmlerin gösterim ve dağıtımının işaret ve ibareler kullanılıncaya kadar durdurulmasını ve ilgililer hakkında idari para cezası uygulanmasını öngören dava konusu kuralın kamu düzeni ile ailenin ve çocukların korunması maksadıyla düzenlendiği anlaşılmaktadır. Bu yönüyle kuralın anayasal açıdan meşru bir sınırlama amacına sahip olduğu sonucuna varılmaktadır.

49. Ayrıca kural ile ulaşılmak istenen kamu düzeni ile aile ve çocukların korunması biçimindeki amaç doğrultusunda Kanun'un 7. maddesinin ikinci fıkrasındaki tedbir ve idari para cezasına başvurulmasına imkân tanıyan kuralın demokratik toplumda zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılamaya yönelik olmadığı söylenemez.

50. Değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmasının ve bu kapsamdaki işaret ve ibarelerin değerlendirme ve sınıflandırma sonrasında her türlü tanıtım ve gösterim alanında ve taşıyıcı materyal üzerinde kullanılmasının filmin barındırdığı unsurların izlenmeden öngörülmesine ve böylece hitap edilen izleyici kitlesinin önceden bilinmesine imkân tanıdığı açıktır. Bu itibarla anılan yükümlülükler aykırı davranılması hâlinde mahallin mülki idare amiri

tarafından filmlerin gösterim ve dağıtımının durdurulmasının ve ilgililer hakkında idari para cezalarının uygulanmasının kamu düzeni ile ailenin ve çocukların korunması amaçına ulaşılması bakımından elverişli ve gerekli olduğu anlaşılmaktadır.

51. Diğer yandan mahallin mülki idare amirine tanınan fimlerin gösterim ve dağıtımını durdurma yetkisinin sınırlı olduğu, değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulması ve zorunlu tutulan işaret ve ibarelerin her türlü tanıtım ve gösterim alanında ve taşıyıcı materyal üzerinde kullanılması durumunda anılan durdurma tedbirinin uygulanmasına devam edilemeyeceği, gerek durdurma kararının gerekse idari para cezalarının yargısal denetiminin mümkün olduğu gözönünde bulundurulduğunda kuralla hedeflenen kamu yararı ile ifade ve sanat özgürlüklerine ilişkin kişisel yarar arasında makul bir dengenin gözetildiği ve kuralın orantısız bir sınırlamaya neden olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

52. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa'nın 13., 26. ve 27. maddelerine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 6. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

2. 5224 Sayılı Kanun'un Başlığı ile Birlikte Değiştirilen 13. Maddesinin Dokuzuncu Fıkrası

a. İptal Talebinin Gerekçesi

53. Dava dilekçesinden özetle; dava konusu kuralın yer aldığı maddede zorunlu işaret ve ibarelerin kullanılmamasına yönelik yaptırımların düzenlendiği, anılan yaptırımların ifade ve sanat özgürlüklerinin sınırlanmasına yol açtığı, bu nedenle söz konusu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirlenmesinin mümkün olmadığı, aksi durumun temel hak ve özgürlüklerin kanunla düzenlenmesi gerektiğine ilişkin anayasal ilkeyle bağdaşmadığı belirtilerek kuralın Anayasa'nın 13. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

b. Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

54. 6216 sayılı Kanun'un 43. maddesi uyarınca kural, ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 7. maddesi yönünden incelenmiştir.

55. Kuralla 5224 sayılı Kanun'un 13. maddesinin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği öngörülmüştür.

56. Anayasa'nın 7. maddesinde "*Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez.*" denilmektedir. Anayasa'nın açıkça kanunla düzenlenmesini öngörmediği konularda kanunda genel ifadelerle düzenleme yapılarak ayrıntıların düzenlenmesinin yürütmeye bırakılması mümkündür. Anayasa'da münhasıran kanunla düzenleme yapılması öngörülme konularda yasamanın asliliği ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleri haricinde geçerli olan yürütmenin türevselliği ilkeleri gereği idari işlemlerin kanuna dayanması zorunluluğu vardır. Ancak bu durumda kanunda belirlenmesi gereken çerçeve, Anayasa'nın kanunla düzenlenmesini öngördüğü durumdakinden çok daha geniş olabilecektir. Başka bir ifadeyle Anayasa'ya göre kanunla düzenlenmesi gerekmeyen bir konu, kanuni dayanağı olmak kaydıyla idarenin düzenleyici işlemlerine bırakılabilir (AYM, 19/2/2020, E.2018/91, K.2020/10, § 110).

57. Türevsel nitelikteki düzenleyici işlemler bakımından kural olarak kanun koyucunun genel ifadelerle yürütme organını yetkilendirmesi yeterli olmakla birlikte Anayasa'da kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda genel ifadelerle yürütme organına düzenleme yapma yetkisi

verilmesi yasama yetkisinin devredilmezliği ilkesine aykırılık oluşturabilmektedir. Bu nedenle Anayasa’da temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması, vergi ve benzeri mali yükümlülüklerin konması ve memurların atanması, özlük hakları gibi münhasıran kanunla düzenlenmesi öngörülen konularda kanunun temel esasları, ilkeleri ve çerçeveyi belirlemiş olması gerekmektedir. Anayasa koyucunun açıkça kanunla düzenlenmesini öngördüğü konularda yasama organının temel kuralları saptadıktan sonra uzmanlık ve idare tekniğine ilişkin hususları yürütmenin türevsel nitelikteki işlemlerine bırakması, yasama yetkisinin devri olarak yorumlanamaz (AYM, 9/5/2013, E.2011/42, K.2013/60).

58. Anılan Kanun’un dava konusu kural uyarınca uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirleneceği ifade edilen 13. maddesinde; değerlendirme ve sınıflandırma yükümlülüğüne uyulmaması durumunda uygulanacak idari yaptırımlar, bu yaptırımların muhatapları, idari para cezalarının miktarı, yaptırıma konu eylemler, denetimi gerçekleştirmeye ve yaptırımları uygulamaya yetkili makamlar, cezaların ödenme süresi ve bu sürenin başlangıcına ilişkin hususlarda kanunla temel ilkeler ve yasal çerçeve belirlenmiştir.

59. Bu itibarla anılan madde, yönetmeliğe bırakılacak alanı sınırlamış ve yönetmelik ile yapılacak düzenlemelerin kanuni çerçevesini belirleyerek ilkeleri ortaya koymuştur. Bakanlık, kanun koyucunun belirlediği bu ilkeler ve yasal çerçeve içerisinde kalan ayrıntıları ve teknik konuları yönetmelikle düzenleyebilecektir. Dolayısıyla maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesinin yönetmeliğe bırakılması yasama yetkisinin devri olarak nitelendirilemez.

60. Açıklanan nedenlerle kural Anayasa’nın 7. maddesine aykırı değildir. İptal talebinin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa’nın 13. maddesiyle ilgisi görülmemiştir.

IV. YÜRÜRLÜĞÜN DURDURULMASI TALEBİ

61. Dava dilekçesinde özetle, dava konusu kuralların uygulanmaları hâlinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğabileceği belirtilerek yürürlüklerinin durdurulmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

18/1/2019 tarihli ve 7163 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un;

A. 2. maddesiyle 14/7/2004 tarihli ve 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun’un başlığı ile birlikte değiştirilen 6. maddesinin;

1. İkinci fıkrasının;

a. Birinci cümlesinde yer alan “...Bakanlık tarafından...” ve “...Bakanlık temsilcisi...” ibarelerine,

b. İkinci cümlesine,

2. Üçüncü fıkrasına,

3. Dördüncü fıkrasının;

a. İkinci cümlesinde yer alan “...Bakanlık onayı ile...” ibaresine,

b. Dördüncü cümlesinde yer alan “...*Bakanlığın onayına...*” ibaresine,

4. Altıncı fıkrasının birinci cümlesine,

B. 3. maddesiyle 5224 sayılı Kanun’un değiştirilen 7. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “...*Bakanlıkça...*” ibaresine,

C. 8. maddesiyle 5224 sayılı Kanun’un başlığı ile birlikte değiştirilen 13. maddesinin;

1. Birinci fıkrasında yer alan “...*mahallin mülki idare amiri...*” ibaresine,

2. Dokuzuncu fıkrasına,

yönelik iptal talepleri 4/3/2021 tarihli ve E.2019/36, K.2021/15 sayılı kararla reddedildiğinden bu fıkralara, cümlelere ve ibarelere ilişkin yürürlüğün durdurulması taleplerinin REDDİNE 4/3/2021 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V. HÜKÜM

18/1/2019 tarihli ve 7163 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun’un;

A. 2. maddesiyle 14/7/2004 tarihli ve 5224 sayılı Sinema Filmlerinin Değerlendirilmesi ve Sınıflandırılması ile Desteklenmesi Hakkında Kanun’un başlığı ile birlikte değiştirilen 6. maddesinin;

1. İkinci fıkrasının;

a. Birinci cümlesinde yer alan “...*Bakanlık tarafından...*” ve “...*Bakanlık temsilcisi...*” ibarelerinin,

b. İkinci cümlesinin,

2. Üçüncü fıkrasının,

3. Dördüncü fıkrasının;

a. İkinci cümlesinde yer alan “...*Bakanlık onayı ile...*” ibaresinin,

b. Dördüncü cümlesinde yer alan “...*Bakanlığın onayına...*” ibaresinin,

4. Altıncı fıkrasının birinci cümlesinin,

B. 3. maddesiyle 5224 sayılı Kanun’un değiştirilen 7. maddesinin ikinci fıkrasının ikinci cümlesinde yer alan “...*Bakanlıkça...*” ibaresinin,

C. 8. maddesiyle 5224 sayılı Kanun’un başlığı ile birlikte değiştirilen 13. maddesinin;

1. Birinci fıkrasında yer alan “...*mahallin mülki idare amiri...*” ibaresinin,

2. Dokuzuncu fıkrasının,

Anayasa’ya aykırı olmadıklarına ve iptal taleplerinin REDDİNE 4/3/2021 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Esas Sayısı:2019/36
Karar Sayısı:2021/15

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Hasan Tahsin GÖKCAN

Başkanvekili
Kadir ÖZKAYA

Üye
Engin YILDIRIM

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Üye
Yıldız SEFERİNOĞLU

Üye
Selahaddin MENTEŞ

Üye
Basri BAĞCI

Üye
İrfan FİDAN